

“คู่มือ” ในพิธีเรียกวิหาล่าของชาวกะเหรี่ยงโป : กรณีศึกษากะเหรี่ยงโป บ้านเกาะสะเดิง ตำบลไล่โว่
อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

โกวิท แก้วสุวรรณ

.....
จาก
ห้องสมุดสถาบันวิจัยภาษาและ
.....วัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท.....

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาวัฒนธรรมศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล

พ.ศ. 2542

ISBN 974-663-442-9

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยมหิดล

อพ
11951ด
2542
ฉ.3

3636352 LCCS/M: สาขาวิชา: วัฒนธรรมศึกษา: ศศ.ม. (วัฒนธรรมศึกษา)

คำสำคัญ : ดุฑูหล่า/วิหล่า/กะเหรี่ยงโป/

โกวิท แก้วสุวรรณ : “ดุฑูหล่า” ในพิธีเรียกวิหล่าของชาวกะเหรี่ยงโป : กรณีศึกษา
กะเหรี่ยงโปบ้านเกาะสะเค็ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี (“DUTHULA” IN SOUL
CALLING CEREMONY : A CASE STUDY OF PWO KAREN IN KOSADEANG VILLAGE,
LAIWO SUB-DISTRIC, SANGABURI DISTRIC, KANCANABURI PROVINCE)

คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์: อนันต์ สบฤกษ์ กศ.บ., กศ.ม., เสาวภา พรศิริพงษ์ ศศ.บ., สม.ม.,
195 หน้า ISBN 974-663-442-9

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาทางมานุษยวิทยาใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยการเก็บข้อมูลภาคสนามที่หมู่บ้านเกาะสะเค็ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ระหว่างเดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2537 ถึงเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2539 ซึ่งการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเชื่อเรื่องวิหล่าและบทบาทของพิธีกรรมเรียกวิหล่าที่มีต่อวิถีชีวิตของชาวกะเหรี่ยงโป ตลอดจนศึกษาบทบาทของดุฑูหล่าในพิธีกรรมเรียกวิหล่าด้วยมุมมองทางมานุษยวิทยาการดนตรี

ผลการศึกษาพบว่าชาวกะเหรี่ยงโปบ้านเกาะสะเค็ง ตำบลไล่โว่ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีโลกทัศน์ทางจักรวาลวิทยาว่าจิตวิญญาณเป็นสิ่งที่มีความคู่กับสรรพสิ่งต่าง ๆ ชนชาตินมนุษย์ ข้าว สัตว์เลี้ยง ตลอดจนสิ่งของใช้สอยล้วนมีจิตวิญญาณเป็นของตนเอง ชาวกะเหรี่ยงโปเชื่อว่าวิหล่าเป็นจิตวิญญาณที่มีความคู่กับมนุษย์ มีทั้งวิหล่าที่ดีและวิหล่าที่ไม่ดีซึ่งสามารถส่งผลให้มนุษย์มีชีวิตที่ดี เป็นปกติสุข หรือส่งผลให้ชีวิตมนุษย์ไม่ดี ผิดปกติ ตลอดจนเจ็บป่วยได้ ชีวิตชาวกะเหรี่ยงโปมีความผูกพันอยู่กับวิหล่าอย่างแนบแน่นทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม ดังนั้นในทุกขั้นตอนของชีวิตตั้งแต่เกิด แต่งงาน เจ็บป่วยตายและการทำมาหากิน ชาวกะเหรี่ยงโปจึงต้องประกอบพิธีกรรมเรียกวิหล่าเพื่อให้วิหล่ากลับมาอยู่กับมนุษย์

ในพิธีกรรมเรียกวิหล่ามีขั้นตอนที่สำคัญ คือ ขั้นตอนดุฑูหล่า ซึ่งเป็นการใช้ไม้พายเคาะบันได ข้าไฟ และภาชนะใส่อุปกรณ์ผูกมืออย่างมีจังหวะ พร้อมกับการสวดปฏิหล่าเรียกวิหล่าอย่างมีท่วงทำนองและระดับเสียงสูงต่ำ การเคาะและการสวดเรียกวิหล่านี้มีลักษณะเป็นดนตรี ทั้งในด้านกระบวนการสื่อสาร การปฏิบัติ และการเลือกใช้วัสดุให้มีคุณสมบัติในการเป็นแหล่งกำเนิดเสียง ตลอดจนในด้านความงาม ความไพเราะที่มุ่งให้เกิดแก่เจ้าของวิหล่า ดังนั้นการดุฑูหล่าจึงมีสถานะเป็นดนตรีในการประกอบพิธีกรรม (Ceremonial Music) โดยมีบทบาทเป็นสื่อ นำให้พิธีกรรมนั้นบรรลุจุดมุ่งหมาย

3636352 LCCS/M : MAJOR : CULTURAL STUDIES ; M.A. (CULTURAL STUDIES)

KEY WORD : DUTHULA/SOUL/PWO KAREN/

KOWIT KEAWSUWAN : "DUTHULA" IN SOUL CALLING CEREMONY : A CASE STUDY OF PWO KAREN IN KOSADEANG VILLAGE, LAIWO SUB-DISTRIC, SANGABURI DISTRIC, KANCANABURI PROVINCE. THESIS ADVISORS : ANAN SOBRERK M.ED., SAOWAPA PORNIRIPONGSE M.A., 195 p. ISBN 974-663-442-9

This research is an anthropological study which applies a qualitative research methodology to fieldwork data recorded from Kosadeang village, Laiwo sub-district, Sangkhlaburi district, Kanchaburi province from November 1995 to February 1997. The research aims at studying Pwo Karen's belief in a soul (Wee-la) and the influence of soul calling ceremony on Pwo Karen ways of life, as well as at studying the significance of Duthula, a ritual rhythm chant, in the soul calling ceremony from an ethnomusicological perspective.

The research reveals that according to Pwo Karen's cosmological view, a soul coexists with all kinds of things in nature; Man, rice, domestic animals as well as utensils and wares, possess a soul. It is believed that a soul, whether virtuous or evil, is an intrinsic part of Man which, depending on its nature, can lead him to a peaceful or chaotic state. Pwo Karen are individually and socially connected to this concept; therefore, in each step of life—birth, marriage, work, illness or death, a soul calling must be performed in order to ensure Pwo Karen presence.

Duthula, the important procedure in the soul calling ceremony, is performed by tapping a kitchen spatula (Nu-whah) rhythmically on a ladder (Khong), a cooking stove pillar (Pae-khla), and a ware which contains holy wrist string (Ka-ba), while lyrically praying for a soul with high and low tone. The tapping and praying correspond to characteristics of music in terms of communication process, practice, tools carefully selected to originate sounds, as well as euphony which aims at soothing the person who hold the soul. Hence, Duthula acquires characteristics of ceremonial music thus serving as a means for reaching the goal of the ceremony.